

22. XI 2022
Deby, W

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ			
ПРИМЉЕНО:		15. 12. 2022	
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
	3230/4		

Приговор на Извештај Комисије за оцену научне заснованости теме
докторске дисертације коју је мср Лија Стојковић пријавила под насловом
„Интердисциплинарно проучавање међусобног утицаја књижевности и филма“

У одељку Оцена подобности предложеног ментора наведено је 18 референци проф. др Милене Владић Јованов, од којих је само једна („Филм *Анђели у Америци* и филмска читања Т. С. Елиотових песничких слика у *Пустој земљи* и *Четири квартета*), објављена 2021, релевантна за тему пријављене дисертације.

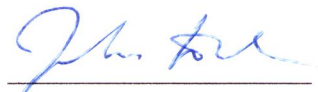
Оцену подобности теме Комисија је написала у презенту и у перфекту, као да је дисертација већ завршена. Наведено је да се кандидаткиња у дисертацији „определила за проучавање односа филма и књижевности у односу на савременог реципијента“, а да је „посебно [...] интересантно приказала начин изградње приче који одговара савременом реципијенту“. Претходно је, у истом тону, речено како се доказује „да мултимедијални медиј као што је филм не само да преузима књижевне матрице и поступке већ их унапређује и долази до нових уметничких облика који се налазе између књижевности и филма.“ Који би то нови облици могли бити и у ком физичком облику остаје нам да замишљамо. Да ли би та нова уметност настајала у неком виртуелном или у менталном простору, отприли онако као што се описује да, захваљујући филмским техникама у Фокнеровим романима, читалац „практично гледа филм у смислу одвијања приче која се као наратив преплиће са изражајним средствима оба медија“? Све ово можда би и могло да буде предмет неког феноменолошког истраживања, али одсуство Мерло-Понтија или Ингардена из литературе негира такву могућност. Уместо тога указује се на једно савремено читање Елиота које „подразумева управо уплив филмских техника монтаже и дискурса у остваривању ефекта звука и слике у уметничком изразу који показује својим обликом и начином настанка и само тумачење, односно облик изградње предочава и представља 'садржај' слике“. Ко ово разуме схватиће о чему се ради, али поједине исказе заиста је тешко дешифровати, као рецимо овај: „Циљ истраживања границе између филма и књижевности приказана је као веома танка.“ Желим да верујем да је овде реч о пуком немару, али ма шта да је у питању и ко год да је ово срочио одговорност потписаних је заједничка.

Посебну пажњу привлачи предложена литература. Од 181 библиографске јединице њих 95 опадају на радове потписника Извештаја. Произлази да ће се кандидаткиња у раду на дисертацији највише ослањати на 53 рада Игора Перишића, 30 радова Зорице Томић и 12 радова Миодрага Вукчевића, иако се од свих наведених књига и текстова тек један Перишићев бави односом књижевности и филма („Изазови транспонована комичких поступака из књижевне у филмску нарацију: *Орлови рано лете* Бранка Ћопића и Соје Јовановић“). Нејасно је на који ће начин обради теме о филму и литератури помоћи радови као што су, на пример, „Наспрамна слика Русије као хронотоп у Келмановом историјском роману *Матирање света*“, „Трач и нова економија знања“ или „Слобода Дубравке Стојановић: либерално-грађански културни образац на историјском делу“? С друге стране, запажа се одсуство појединих

референци које би могле бити од значаја за тему, а преведене су код нас у новије време, као што су *Нарација у играном филму* (2013) Дејвида Бордвела или *Филм и филозофија* Доминика Шатоа (2011).

Одабрани цитати имали су за циљ да покажу како је, бар према овом Извештају, предлог дисертације нејасан и конфузан, без јединствене и јасно омеђене теме. Произвољно и несистематски изложени су различити аспекти односа књижевности и филма, од којих се неки тичу уметничких поступака и техника приказивања а неки когнитивним вредностима приказаног. Овакав план, уколико би био тематски уређен у употпуњен, евентуално би могао одговарати неком приручничком прегледу, али никако научној монографској студији какву треба да представља једна докторска дисертација. Због тога предлажем Већу да овај Извештај не прихвати, а да се кандидаткињи сугерише да формулише нову тему, примеренију жанру дисертације и сопственим интересовањима.

У Београду, 22. 11. 2022.

Проф. др Јован Попов